

Fehér Lovag

IN MEMORIAM FRÁTER GYÖRGY

2004. Szent János havában

I. szám

MARTINUZZI FRÁTER GYÖRGY

1482. június 18. – 1551. december 17.

Röviden lapunkról: *FEHÉR BARÁT* címen már volt pálos rendi értesítő, első száma 1938 decemberében jelent meg, mely először negyedéves, majd 1943 januárjától havi lap lett a Fráter György Sajtószövetség gondozásában. A Rend feloszlataáig...

A pálosok visszatérte (1990) után a lap ma újra létezik a Rend belső kiadványaként.

E sorok írója – erejéhez és tehetségéhez mérten – szeretné a lap jó hagyományait folytatni, és ezzel a számmal elindítani egy olyan kiadványt, mely – reményeink szerint – szélesebb körben adhatna hírt a Rend történetéről, jelenéről, és ami legfontosabb: jövőjéről. Amit már a címe is előrevetít...

Másképp: méltó emléket állítani Fráter Györgynek, aki a múltból iránytmutatva, a jelenben a szellemi világból erősítést adván elősegítheti Magyarország, Közép-Európa, Földünk jobb jövőjét.

Fráter György. Született Utyesenics, anyja családja, a Martinusevicsek illetve olasz ági rokonaik után Martinuzzi György, a Pálos Rendbe belépése után latin nevén Frater Georgius. Sok méltatlan támadás és átgondolatlanul (vagy nagyon is átgondoltan) megírt történelemkönyvek után végre ő is szobrot kaphatott: 2004. május 22-én, Székelyudvarhelyen avatták fel tizenkét erdélyi híresség és a Vándorszékely szobra között az ő emlékművét is, mint tiszteletbeli erdélyi nagyságét, aki Erdély jó értelemben vett helytartója volt, Várad püspöke, bíboros.

Életéről a következő oldalon többet is megtudhat az Olvasó: részlet egy készülő könyvből, ami a magyar alapítású Pálos Rend finoman szólva is mostohán kezelt irodalmát kívánja gazdagítani; olyan dokumentumok közreadásával, melyek eddig csak kutatók, levéltárosok, teológusok kezébe kerülhettek, a magyar olvasóközönség csaknem teljes kizárásával.

***„Te is Magyarország, édes hazám,
a pálosokkal fogsz növekedni és
ugyanazokkal fogsz hanyatlani.”***

(középkori jövendölés)

György barát, a „pálosok fejedelme” 1526 és 1528 között volt a ládi (ma Sajólad) kolostor perjele, rendkívül sokat tett a rendház, és egyben a rend felvirágoztatásáért. Valahol ott, a ládi kolostor magányos cellájában született meg az a gondolata, hogy Magyarország egységének és függetlenségének visszaállításáért fog küzdeni, előbb a török segítségével a némettől, majd német segítséggel a töröktől akarta az országot felszabadítani. 1528 után is – amikor a Gondviselés Erdély kormányzói székébe ültette a puritán életű fehér barátot – elmondható, hogy rendjéhez mindig hű maradt, pálos voltára mindig büszke volt. Nincs egyetlen olyan képe sem, amely ne fehér pálos ruhában ábrázolná; még püspöki címerében is megtartotta a pálos jelvényeket, így a kenyeret hozó hollót.

Akkoriban megjelentetett, ma már a vatikáni és bécsi titkos levéltárakban őrzött kiadatlan írásai is mély haza- és emberszeretetről, korának felszínes nagyravagyását megvető, az egyszerű nép megértéséről tanúskodó főpapot mutatnak be, aki évszázadokkal megelőzte korát, és szinte látnoki módon előrelátta azt, ami csak évszázadok múlva valósulhatott meg.

Letette a népiskolák alapjait, rendfőnök, nagyváradi püspök lett, egész életét a hitetlenek elleni harcra áldozta. A krakkói egyetemen – ahol Európában egyedülálló módon tanítottak okkultista tanokat – sok magyar mellett Faust és Paracelsus társaságában végzett.

1551-ben harcoló szerzetesként Fráter György vezette a török által elfoglalt Lippa* visszaszerzéséért vívott rohamot, ami sikerrel is járt. Ez a méltatlanul keveset emlegetett csata volt Mohács óta első igazi diadalunk a török felett. Az ostrom napján kapta meg bíborosi kinevezését, ami egyszersmind azt is jelentette, hogy egyúttal jövőbeni várományosa lett a pápai címnek. De életéből – talán ezért is – már csak egy hónap maradt hátra, az erőszakos halált nem kerülhette el.

Miért is nem? Hogy egy kicsit jobban megértsük a harmadik évezred választási „harcait”, menjünk vissza a török időkig. A Mátyás király halálával kezdődő, és a Fráter György meggyilkolásával végződő folyamatokhoz ismernünk kell az akkor már uralkodó európai hatalmi elit Magyarország megosztására irányuló törekvéseit. A Fugger- és a Medici-családok (az első bankárkormány) pénzügyi uralmát Európa felett, akiknek úgymond nem volt lehetőségük beavatkozni a török elleni harcba. Mert „Európa” érdeke már akkor is más volt...

Ami miatt leginkább támadták: Fráter Györgynek nagyon jól kiépített kapcsolatai voltak mind Keleten, mind Nyugaton, anyagilag is független volt – rendházait persze támogatta –, saját maga veretett aranyat, ez is sokaknak jelentett konkurenciát Európában.

Marczali Henrik írta róla: „Azon probléma megoldását tette élete céljává, hogy magyar keresztény államot tartson fenn, a félhold oltalma alatt.”

Fráter Györgyöt Alvinczen*, saját kastélyában, még a „sötét középkor” szelleméhez is méltatlanul gyilkolták meg. Végso nyughelye a gyulafehérvári* Szent Mihály római katolikus püspöki székesegyházban található. Sírkövén ez áll:

OMNIBUSMORIENDUM MINDENKINEK MEG KELL HALNIA

---

* Lippa, Alvincz és Gyulafehérvár ma Magyarország határain kívül fekszik.

Ajánlott irodalom a pálosok történetének tanulmányozásához:

- Barta Gábor: *VAJON KIÉ AZ ORSZÁG?* (Bp., 1988, Helikon)
- (Coelius) Pannonius, Gregorius: *ANNOTATIONES IN REGVLAM DIVI AVGVSTINI EPISCOPI, HUNCŰGARICO SERMONE LUCULENTISSIME DONATAM, IN GRATIAM FRATRUM EREMITARUM ORDINIS SANCTI PAULI PRIMI EREMITAE* (Velence, 1537. Reprint: Csíkszereda, 2001, Státus)
- Gömbös Tamás: *A SZERZETES ÉS LOVAGRENDEK CÍMEREI ÉS VISELETEI* (h.n., 1993, Tellér)
- Gönczi Tamás: *ENNEK A VILÁGNAK – PILISI TITKOK, PÁLOS BARÁTOK* (Bp., 2002, Bé-Bé)
- Guzsik Tamás: *A PÁLOS REND ÉPÍTÉSZETE A KÖZÉPKORI MAGYARORSZÁGON* (Bp., 2003, Mikes)
- Gyéressy Béla és Hervay Ferenc szerk.: *DOCUMENTA ARTIS PAULINORUM I-III.* (Bp., 1975, 1976, 1978, MTA)
- Gyöngyösi Gergely: *ARCOK A MAGYAR KÖZÉPKORBÓL* (Bp., 1983, Szépirodalmi) valamint
- Gyöngyösi Gergely: *I. REMETE SZENT PÁL REMETE TESTVÉREINEK ÉLETE* (Pilisszántó, 1998. Fráter György Alapítvány)
- Hadnagy Bálint: *REMETE SZENT PÁL CSODÁI.* In: *LEGENDÁK ÉS CSODÁK. SZENTEK A MAGYAR KÖZÉPKORBÓL II.* (Bp., 2001. Osiris)
- Lissák György: *AZ ARANYKÍGYÓ* (Bp., 1970¹, Gondolat; h.n., 1998², Fráter György Alapítvány)
- PÁLOS RENDTÖRTÉNETI TANULMÁNYOK.* Szerk. Sarbak Gábor (h.n., 1994. magánkiadás)
- Szántai Lajos: *A KÉT HOLLÓS. MÁTYÁS KIRÁLY ÉS A PÁLOS REND* (Bp., 2001. Sáros és Fiai)
- Török József: *A SZERZETES- ÉS LOVAGRENDEK MAGYARORSZÁGON* (Bp., 1990, Panoráma)
- Török József–Legeza László–Szacsavay Péter: *PÁLOSOK* (Bp., 1996, Mikes)

A Magyar Pálos Rend hivatalos honlapja:

<http://www.palosrend.hu>

Az Ősi Magyar Pálos Rend honlapja:

<http://www.extra.hu/palosrend>

PRÓBAZÁRKA